

POLSKA BIBLIOGRAFIA ANTYKU CHRZEŚCJAŃSKIEGO 1997

Jest to kontynuacja *Polskiej bibliografii antyku chrześcijańskiego 1993-1995 i 1996*, zamieszczonych w ostatnich numerach „Vox Patrum”. Zostały w niej uwzględnione nie tylko publikacje z roku 1997, ale także prace wcześniejsze pominięte w poprzedniej „Bibliografii”, bądź pochodzące z periodyków, które ukazały się z opóźnieniem.

DZIAŁY TEMATYCZNE

1. Prace zbiorowe (antologie tekstów i opracowania)
2. Bibliografie i problemy metodologiczne
3. Prace ogólne, historie literatury
4. Historia wspólnot, instytucji, okresów historycznych, regionów
5. Historia doktryn (teologia)
6. Liturgia
7. Hagiografia i historia duchowości
8. Archeologia i historia sztuki
9. Biblia
- 9.1. Apokryfy
- 9.2. Gnostycyzm
10. Patrystyka i średniowiecze (łacińskie i bizantyńskie)
11. Autorzy
12. Recenzje, omówienia
13. Sprawozdania
14. Wybrane publikacje z zakresu literatury klasycznej

1. Prace zbiorowe (antologie tekstów i opracowania)

Chrześcijaństwo u schyłku starożytności. Studia źródłoznawcze, red. Tomasz Derda i Ewa Wipszycka, Warszawa 1997, Wydawn. Uniwersytetu Warszawskiego.

- Droga doskonalenia chrześcijańskiego w epoce patrystycznej. Zagadnienia wybrane*, praca zbiorowa pod red. Franciszka Drączkowskiego – Jerzego Pałuckiego – Mariusza Szrama, Lublin 1997, Polihymnia.
- Eucharystia pierwszych chrześcijan. Ojcowie Kościoła nauczają o Eucharystii*, wyd. 2 poprawione, wybór i oprac. Marek Starowieyski, wstęp Marek Starowieyski – Jan Miazek – Andrzej Luft, Kraków 1997, Wydawn. M (Biblioteka Ojców Kościoła 8).
- Maryja w tajemnicy Chrystusa*, praca zbiorowa pod red. Stanisława Celestyna Napiórkowskiego i Stanisława Longosza, Niepokalanów 1997, Wydawnictwo Ojców Franciszkanów (*Biblioteka Mariologiczna* 2).
- Pierwsze pisma greckie o dziewictwie*, wstęp i oprac. Józef Naumowicz, tłum. Stanisław Kalinkowski – Wojciech Kania – Józef Naumowicz, Kraków – Tyniec 1997, Wydawn. Benedyktynów (*Źródła Monastyczne* 16. *Starożytność* 14).
- Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, pod red. Ryszarda Knapieńskiego, Lublin 1997, TN KUL (*Źródła i monografie*, 159).

2. Bibliografie i problemy metodologiczne

- DREWNIEWSKA-IDZIAK B. – PISZCZEK Z., *Antyk w Polsce w latach 1988-1989. Bibliografia*, „Meander” 52(1997) 507-679.
- GRZEBIEŃ Ludwik, *Bober Andrzej – patrolog*, w: *Słownik Polskich Teologów Katolickich 1981-1993*, red. J. Mandziuk, VIII, Warszawa 1993, 95-100.
- KLAUZA Karol, *Zagraniczne publikacje poświęcone Soborowi Efeskiemu*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 204-211.
- LONGOSZ Stanisław, *Bibliografia (dotycząca Symbolu Apostolskiego). I. Okres patrystyczny*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, Lublin 1997, 447-458.
- LONGOSZ Stanisław, *Wykaz drukowanych prac ks. prof. Emila Stanuli*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 15-26.
- LONGOSZ Stanisław, *Wykaz prac dyplomowych z antyku chrześcijańskiego ukończonych w niektórych polskich ośrodkach naukowych w 1997 roku*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 561-565.
- MAZUR Czesław, *Problematyka Soboru Efeskiego w publikacjach polskich*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 198-203.
- NAUMOWICZ Józef – LONGOSZ Stanisław, *Polska bibliografia antyku chrześcijańskiego 1997*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 515-542.
- PEK Kazimierz, *Bibliografia „Efeska”: 1965-1995 (uzupełnienie do bibliografii Cz. Mazura)*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 212-217.
- SCHULLER Wolfgang, *Wprowadzenie do studium historii starożytnej*, Warszawa 1997, Wydawnictwo TRIO.

- STAROWIEYSKI Marek, *Bibliografia (literatury chrześcijańskiej łacińskiej)*, w: Jacques FONTAINE, *Chrześcijańska literatura łacińska. Rys historyczny*, tłum. ks. Jan Słomka, Tarnów 1997, 203-242.
- STĘPNIEWSKA Alicja, *Ksiądz Profesor Emil Stanula*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 7-15, 7-14.
- WIDOK Norbert, *Teksty patrystyczne w inkunabułach zbiorów Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Nysie*, w: *Tradycje kultury antycznej na Śląsku*, red. J. Rostropowicz, Opole 1997, 283-288.
- WOŹNIAK Paweł, *Patrystyka w czasopismach 1997*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 543-560.
- WÓJTOWICZ H., *Marian Plezia (1917-1996) badacz antyku chrześcijańskiego*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 625-627.

3. Prace ogólne, historie literatury

- CICHOCKA Helena, *Retoryka chrześcijańska a retoryka pogańska*, w: *Studia Classica et Byzantina Alexandro Krawczuk oblata*, Kraków 1996, 139-144.
- CURTIUS Ernest, Robert, *Literatura europejska i łacińskie średniowiecze*, [z niem.] tłum. i oprac. A. Borowski, wyd. 2, Kraków 1997, TAIWPN Universitas.
- DEGÓRSKI Bazyli, *Pozaugustyńskie komentarze patrystyczne do Symbolu Apostolskiego*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, Lublin 1997, 185-235.
- DEMANDT Aleksander, *Prywatne życie cesarzy rzymskich*, tłum. B. Tarnas, Gdynia 1997.
- DUCIN Stanisław, *Sztuka nawigacji w starożytnej Grecji i Rzymie*, Lublin 1997, Wydawn. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- FONTAINE Jacques, *Chrześcijańska literatura łacińska. Rys historyczny (Teologia dla wszystkich 8)*, tłum. Jan Słomka, Tarnów 1997, Biblos.
- JAEGER Werner, *Wczesne chrześcijaństwo i grecka paideia*, tłum. i wprowadzenie Krzysztof Bielawski, Bydgoszcz 1997, Wydawn. Homini.
- JUNDZIŁŁ Juliusz, *Zur Verständnis der Bedingungen und Vorteile der Bewirtung der Meerumgebung bei den Kirchenvätern (IV-V Jh.). Grundriss des Problems*, „Pomoerium 2(1996) 83-90.
- KANIA Wojciech, *Świadkowie Tradycji. Rys patrystyczny*, wyd. 4, Tarnów 1988 (Teologia dla wszystkich 9), Biblos.
- KWIATKOWSKI P., *Ojcowie Kościoła w Brewiarzu*, Toruń 1997, Wydawn. Wyższego Sem. Duch. w Toruniu (alfabetyczny i tematyczny indeks Ojców Kościoła).
- LECLERCQ Jean, *Miłość nauki a pragnienie Boga*, tłum. z franc. Małgorzata Borkowska, red. naukowa Jan Andrzej Spież, Tyniec 1997, Wydawn. Benedyktynów (Źródła monastyczne 14, opracowania 1).

- LONGOSZ Stanisław, *I germi del dramma cristiano nella letteratura patristica*, „Studia Patristica” 31(1997) 59-69.
- LONGOSZ Stanisław, *Inwektywa wczesnochrześcijańska*, EK VII 413-417.
- LONGOSZ Stanisław, *Półdramatyczne homilie patrystyczne*, w: *W posłudze słowa Pańskiego. Księga Pamiątkowa ks. J. Kudasiewicza*, Kielce 1997, 422-437.
- MANTKE J., *Cykle epigramów u poetów rzymskich* [m.in. Damazy, Prudencjusz, Auzoniusz, Paulin z Noli, Ennodiusz], w: *Epigram grecki i łaciński w kulturze Europy*, Poznań 1992, 149-168.
- PANKIEWICZ Ryszard, *Zur Ökonomie des Sakrales. Einige vorläufige Bemerkungen*, „Pomoerium” 2(1996) 13-20.
- PIESZCZOCH Szczepan, *Patrologia w Wielkopolsce, szczególnie w Gnieźnie, przed I i po II wojnie światowej na tle sytuacji ogólnopolskiej*, „Studia Gnesnensia” 11(1997) 335-344.
- ROGUSZCZAK Elżbieta, *Rudimenta latinitatis ecclesiasticae*, Kraków 1997, Wydawn. Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy.
- SONDEL Janusz, *Słownik łaciński – polski dla prawników i historyków*, Kraków 1997, Wydawn. Universitas.
- STANIEK Edward, *W skarbcu starożytnego Kościoła* (Mała Biblioteka Ojców Kościoła 3), Kraków 1997, Wydawn. M.
- STAROWIEYSKI Marek, *Sobór Efeski i sprawa Nestoriusza - problem źródeł*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 15-27.
- STĘPNIEWSKA Alicja, *Nie zrealizowana powieść Henryka Sienkiewicza o Julianie Apostacie*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 391-397.
- SZRAM Mariusz, *Stoicka interpretacja etymologiczna imion i przydomków bogów rzymskich w relacji i ocenie Cyserona*, „Roczniki Teologiczne” 44(1997) z. 4, 5-16.
- WINIARCZYK Marek, *Powiedzenie: „Kreteńczycy zawsze kłamcy” w tradycji antycznej*, „Antiquitas 23(1997) 97-101.
- WYPUSTEK Andrzej, *Magic, Montanism, Perpetua and the Severan Persecution*, „Vigiliae Christianae 15(1997) 276-297.
- WYPUSTEK Andrzej, *Rola oskarżenia o magię i wróżbiarstwo w prześladowaniu chrześcijan na przełomie II i III wieku*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 45-60.

4. Historia wspólnot, instytucji, okresów historycznych, regionów

- BRALEWSKI Sławomir, *Imperatorzy późnego Cesarstwa Rzymskiego wobec zgromadzeń biskupów*, Łódź 1997 (Byzantina Lodziensia 1).
- CHMIELECKI Tymon Tytus, *Początki chrześcijaństwa w Gruzji (I-VII w.)*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 343-360.
- DANIEL-ROPS, *Kościół pierwszych wieków*, tłum. Kinga Ostrowska, wyd. 2, Warszawa 1997, IW Pax.

- DASSMANN Ernst, *Powstanie i teologiczne uzasadnienie kościelnych urzędów w starożytnym Kościele*, tłum. Lucjan Balter, „Communio” 17 (1997) nr 3, 21-37.
- DERDA Tomasz, *Papirusy z Deir el-Naqlun a Codex Alexandrinus*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności. Studia źródłoznawcze*, Warszawa 1997, 11-38.
- DERDZIUK Eugeniusz, *Mnisi iroszkoccy. Św. Kolumban Młodszy – ewangelizacja Europy*, Lublin 1997, Redakcja Wydawnictw KUL.
- DZIEGIEL Leszek, *Starożytny Kościół nestorian i jego spadkobiercy*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 165-186.
- GRZYWACZEWSKI Józef, *Dobra materialne starożytnego Kościoła*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 361-369.
- HAMARNEK Basema, *Początki pielgrzymek do Rzymu „ad limina Apostolorum”*, tłum. Franciszek Mickiewicz, „Communio” 17 (1997) z. 4, 41-50.
- KOTULA Tadeusz, *Aurélien et Zénobie. L'unité ou la division de l'Empire*, Wrocław 1997, Wydawn. Uniwersytetu Wrocławskiego.
- KUR Stanisław, *Kościół etiopski*, w: *Kościół wspólnoty herezje. Szkice z tradycji chrześcijańskiej*, red. M. Dobkowski, Warszawa 1997, 26-31, Wydawn. Naukowe Semper.
- Les élites provinciales sous le haut-empire Romain*, red. T. Kotula – A. Lado-mirski, „Antiquitas 22, Wrocław 1997.
- MARROU Henry-Irénée, *Zmierzch Rzymu czy późna starożytność. III-VI wiek*, tłum. Marek Węclawski, Warszawa 1997, Oficyna Wydawn. Volumen i Dom Wydawn. Bellona.
- MARTIN Jean-Pierre, *Kult panującego w cesarstwie rzymskim*, tłum. Leszek Mrozewicz, Poznań 1996, Instytut Historii UAM.
- SADURSKA Anna, *Efesz w starożytności*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 104-109.
- SALAMON Maciej, *Pamprepiusz z Panopolis – pisarz, polityk, obrońca pogaństwa w cesarstwie wschodnim*, w: *Studia Classica et Byzantina Alexandro Krawczuk oblata*, Kraków 1996, 163-195.
- SARTRE Maurice, *Wschód rzymski. Prowincje i społeczeństwa prowincjonalne we wschodniej części basenu Morza Śródziemnego w okresie od Augusta (31 r. p.n.e. – 235 r. n.e.)*, tłum. S. Rościcki, redakcja naukowa wydania polskiego K. Nawotka, Wrocław 1997, Wydawn. Ossolineum.
- SMOLORZ Roman Paul, *Wczesne chrześcijaństwo a państwo rzymskie*, tłum. z niem. Irena Grzesiowska. Aneks: Pliniusz, *Listy* X 96 i 97, tłum. Mieczysław Grzesiowski, „Meander” 52 (1997) 445-459.
- STAROWIEYSKI Marek, *Caelestis Urbs Hierusalem*, w: *Jerozolima w kulturze europejskiej*, red. Piotr Paszkiewicz – Tadeusz Zadrożny, Warszawa 1997, 49-57, ISPAN.
- STRZELCZYK Jerzy, *Apostołowie Europy*, Warszawa 1997, IW Pax [Paweł

- z Tarsu, Wulfila, Patryk, Augustyn z Canterbury, Willibrord, Bonifacy, Ansgar, Cyryl i Metody, Wojciech i in.].
- SUSKI Robert, *O śmierci prześladowcy. Okoliczności śmierci Galeriusza*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności. Studia źródłoznawcze*, Warszawa 1997, 123-151.
- ŚRUTWA Jan bp, *Węzłowe problemy Kościoła w Afryce Północnej po upadku panowania wandalckiego w VI wieku*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 313-322.
- WILCZYŃSKI Marek, *Czy Wandalowie byli Wandalami?*, w: *Studia Classica et Byzantina Alexandro Krawczuk oblata*, Kraków 1996, 169-216.
- WIŚNIEWSKI Robert, *Cuda i świętość*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności. Studia źródłoznawcze*, Warszawa 1997, 281-299.
- , *Spotkanie z diabłem*, „Mówią Wieki” (1997) nr 3, 6-10.
- WŁODEK Tomasz, *Klasztory na pustyni judzkiej*, „W drodze” 1997, nr 7, 79-80; 1997, nr 8, 70-75.
- ZIÓŁEK Paweł, *Idea imperium*, Warszawa 1997, Wydawn. Naukowe PWN.

5. Historia doktryn (teologia)

- Papieska Rada ds. Popierania Jedności Chrześcijan, *Pochodzenie Ducha Świętego w Tradycji greckiej i łacińskiej*, „L'Osservatore Romano” Wydanie polskie 18(1997) nr 11(197), 36-39.
- BARTNIK Czesław, *Sobór Efesko-Aleksandryjski jako wydarzenie historyczne*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 28-39.
- BOBER Andrzej, *List biskupa Kapreola do Soboru Efeskiego*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 63-65.
- CANTALAMESSA Raniero, *Pascha naszego zbawienia. Tradycje paschalne Biblii oraz pierwotnego Kościoła*, tłum. Mieczysław Brzezinka, Kraków 1997, Wydawn. M.
- COURT Franz, *Bóg Trójjednej miłości*, tłum. Marian Kowalczyk, Poznań 1997, Pallotinum (s. 135-219: tradycja patrystyczna).
- CZĘSZ Bogdan, *Duch Święty i Eucharystia w świetle teologii patrystycznej*, „Wrocławski Przegląd Teologiczny” 5(1997) nr 1, 51-61.
- , *Apostolskość jako kryterium ortodoksji wczesnochrześcijańskiej tradycji*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydencckiego*, Lublin 1997, 99-114.
- DĄB-KALINOWSKA B., *Teologia ikony*, w: *Kościoty – Wspólnoty – Herezje. Szkice z tradycji chrześcijańskiej*, red. Mariusz Dobkowski, Warszawa 1997, 32-52.
- DRĄCZKOWSKI Franciszek, *Poza Miłością nie ma zbawienia*, Pelplin – Toruń 1996, Wydawn. Bernardinum w Pelplinie.
- , *Miłość – Agape syntezą chrześcijaństwa*, Pelplin – Toruń 1997.
- FEDOROWICZ Szymon, *Znak Kościoła czyli o obecności Chrystusa. Biblijne*

obrazy Kościoła u niektórych autorów wczesnochrześcijańskich według Jean Daniélou SJ i ich zastosowanie w chrześcijańskim wtajemniczeniu dorosłych, Kraków 1997, Wydawn. Naukowe PAT.

GLIŚCIŃSKI Jan, *Powstanie i początki arianizmu*, w: *Kościoty – Wspólnoty – Herezje. Szkice z tradycji chrześcijańskiej*, red. M. Dobkowski, Warszawa 1997, 9-25.

HERBERS Klaus, *Apostolskość w świadomości i wyobrażeniach. Pytania do planu badań*, tłum. z niem. Małgorzata Pietroń, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, Lublin 1997, 241-258

HUCULAK Benedykt OFM, *Duch Ojca i Syna według rdzennej teologii greckiej*, Kraków 1996, Wydawn. Zakonu Pijarów.

JELIŃSKI Przemysław, *Wkład greckiej myśli patrystycznej w naukę konstytucji „Lumen gentium” o naturze Kościoła*, „*Studia Theologica Varsaviensia*” 35(1997) nr 1, 71-90.

KARWACKI Roman, *Problem Theotokos w aspekcie pneumatologicznym*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 60-62.

KLAUZA Karol, *Popularyzacja postanowień Soboru Efeskiego w “Teologii Polskiej...”*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 93-99.

KOŁOSOWSKI Tadeusz, *Nauka Ojców Kościoła o Duchu Świętym. Wybrane zagadnienia*, „*Seminare* 13 (1997) 249-267.

KOWALCZYK Stanisław, *Patrystyczna koncepcja sprawiedliwości*, *VoxP* 17(1997) z. 32-33, 371-379.

KRAŚIŃSKI Józef, *Monofizyczna interpretacja Soboru Efeskiego w Polsce: Piotr z Goniądza (zm. 1573)*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 87-92.

KRÓLIKOWSKI Janusz, *Co znaczy, że Bóg ma Syna. Na marginesie chrystologii w Credo Hansa Künga*, „*Tarnowskie Studia Teologiczne*” 15(1997) 99-118.

LANGKAMER Hugolin, *Śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa w najstarszych formułach wiary*, w: *W posłudze słowa Pańskiego. Księga Pamiątkowa ks. J. Kudasiewicza*, red. S. Bielecki – H. Ordon – H. Witczyk, Kielce 1997, 282-293.

LONGOSZ Stanisław, *Chrystologia Ojców Kapadockich*, *VoxP* 17(1997) z. 32-33, 155-176.

LONGOSZ Stanisław, *Struktura Symbolu Apostolskiego*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, Lublin 1997, 77-98.

McDONNELL Kilian – MONTAGUE George T., *Inicjacja chrześcijańska a chrzest w Duchu Świętym. Świadectwo z pierwszych ośmiu wieków*, tłum. Maciej Górnicki – Wojciech Kustra, Kraków 1997, Wydawn. M [omówieni: Tertulian, 137-169; Orygenes, 171-197; Św. Hilary z Poitiers,

- 199-240; Św. Cyryl Jerozolimski, 261-312; Konstytucje Apostolskie, 313-320; Św. Jan Chryzostom, 321-366; Filoksen i Syryjczycy, 367-412].
- MYSZOR Wincenty, *Duch Święty w Kościele w nauczaniu Ojców Kościoła*, w: Komisja Duszpasterska Episkopatu Polski, *Duch Święty i Jego obecność w Kościele. Program duszpasterski na rok 1997/98*, Katowice 1997, 154-178.
- MYSZOR Wincenty, *Kształtowanie się dogmatu chrześcijańskiego*, w: *Nurty chrześcijaństwa. Materiały z wykładów*, red. M. Dobkowski – S. Kosieliński, Warszawa 1995, 17-31.
- NAPIÓRKOWSKI Stanisław Celestyn, *Christotokos i Theotokos. W sprawie rehabilitacji Nestoriusza*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 40-44.
- , *Jubileuszowe oceny Soboru Efeskiego: Pius XI (1931 r.) – Jan Paweł II (1981 r.)*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 100-104.
- NOSSOL Alfons, *Chrystologia antiocheńska i aleksandryjska dzisiaj*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 45-52.
- PIETRAS Henryk, *Geneza Symbolu Apostolskiego*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, Lublin 1997, 63-76.
- , *Rozchodzenie się tradycji chrześcijańskiego Wschodu i Zachodu*, „Przegląd Powszechny” 114(1997) z. 5, 154-159; z. 6, 300-308.
- , *Chrześcijańska interpretacja „Odysei”*, „Przegląd Powszechny” 114(1997) z. 12, 267-277.
- SIUDY Teofil, *Theotokos na Soborze Efeskim i Watykańskim II*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 53-59.
- SŁOMKA Jan, *Ojcowie, starożytne wyznania wiary i oficjalne teksty Kościoła starożytnego w „Katechizmie Kościoła Katolickiego”*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, Lublin 1997, 25-38.
- SMOLKA Bonawentura, *Tradycja w świetle zbawczego rozumienia posłannictwa Chrystusowego Kościoła*, „Quaestiones Selectae 4(1997) z. 6, 50-72.
- STANIEK Edward, *Nie ma teologii bez źródeł*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 27-34.
- STANIEK Edward, *Rola Symbolu Apostolskiego w patrystycznej koncepcji Katechizmu Kościoła Katolickiego*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, Lublin 1997, 12-23.
- STANULA Emil, *Potrzeby tworzenia wyznań wiary*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, Lublin 1997, 39-50.
- STAROWIEYSKI Marek, *Legenda o powstaniu Składu Apostolskiego*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, Lublin 1997, 51-62.
- TUREK Waldemar, *Riferimenti patristici e classici al concetto di dignità umana nel CCC*, in: *La catechesi al traguardo. Studi sul Catechismo della Chiesa Cattolica* (Biblioteca di Scienze Religiose 127), a cura di A. Amato – E. dal Covolo – A.M. Triacca, Roma 1997, 443-451.
- WELBRUN Andrew, *Początki chrześcijaństwa. Esseńskie misterium, gnostic-*

kie objawienia, *chrześcijańska wizja*, tłum. Tomasz Mazurkiewicz i Jerzy Prokopiuk, Warszawa 1998, Wydawn. Spektrum.

Wspólna deklaracja chrystologiczna Kościoła Katolickiego i asyryjskiego Kościoła Wschodu, tłum. Józef Kulisz, „*Studia Theologica Varsaviensia*” 35 (1997) nr 2, 349-351.

WOŹNIAK Jerzy, *Recepcja „Theotokos” u Ojców syryjskich*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 69-77.

WYPUSTEK Andrzej, *Ekstacy, wizjonerzy, prorocy. U źródeł „kryzysu montanistycznego” w starożytnym chrześcijaństwie*, „*Poznańskie Studia Polonistyczne*” 3 (1996) 32-54.

6. Liturgia

McDONNELL Kilian – MONTAGUE George, *Inicjacja chrześcijańska a chrzest w Duchu Świętym. Świadcstwo z pierwszych ośmiu wieków*, tłum. M. Górnicki – W. Kustra, Kraków 1997.

JANICKI Jan, *Pokuta w nauczaniu i praktyce Kościoła dwóch pierwszych wieków*, „*Folia Historica Cracoviensia*” 3(1996) 287-304.

KARWACKI Roman, *Teksty do studium sakramentologii: Bierzmowanie*, „*Studia Podlaskie*” 12(1997) nr 1, 13-28.

KOPEĆ Jerzy, *Eucharystia w życiu Kościoła pierwszych wieków*, w: *Eucharystia – Ofiara – Kult*, red. J. Kopeć, Lublin 1997, Redakcja Wydawnictw KUL, 51-67.

KUDASIEWICZ Józef, *Praktyka i teologia chrztu w Kościele pierwotnym*, „*Kielecki Przegląd Diecezjalny*” 52(1996) 23-36.

LONGOSZ Stanisław, *Cześć Eucharystii w starożytności chrześcijańskiej*, w: *Jezus Eucharystyczny*, red. M. Rusecki – M. Cisko, Lublin 1997, 61-80.

MIĄZEK Jan, *Misterium Wielkiego Postu w modlitwach mszalnych dawnej i współczesnej liturgii rzymskiej. Studium liturgiczno-teologiczne*, Warszawa 1997, 37-126 [Wielki Post w modlitwach Sakramentarza Gelazjańskiego i Gregoriańskiego].

PAŃCZAK Bogdan, *Lex orandi Boskiej Liturgii św. Jana Chryzostoma jako źródło lex credendi o tajemnicy Eucharystii*, w: *Jezus Eucharystyczny*, red. M. Rusecki – M. Cisko, Lublin 1997, 81-86.

7. Hagiografia i historia duchowości

FEDOROWICZ Szymon, *Formacja eklezjalna u Ojców Kościoła i jej zastosowanie we współczesnym katechumenacie*, „*Anamnesis*” 12(1997-1998) nr 1, 26-31.

JANUSZ Stanisław, *Trynitarny charakter duchowości chrześcijańskiego Wschodu*, „*Premislia Christiana*” 7(1997) 143-156.

- KOWALIK Marek, *Modlitwa i uroczystości sakralne u ludów pierwotnych*, „Collectanea Theologica” 67(1997) nr 3, 190-194.
- LOUTH Andrew, *Początki mistyki chrześcijańskiej (od Platona do Pseudo-Dionizego Areopagity)*, tłum. Henryk Bednarek, Kraków 1997, Wydawn. M.
- MAZUR Jan, *Rekolekcje nowowiejskie: „Jeśli uwierzysz, ujrzysz chwałę Bożą (J 11, 40)*, Kraków 1996, 69-110 [Aneks patrystyczny (fragmenty): Listu do Diogneta, Teofila z Antiochii, Tertuliana, Hilarego, Ireneusza, Maksyma, Chryzologa, Augustyna, Ambrożego, Melitona]
- NAUMOWICZ Józef, *O przebaczeniu i modlitwie. Teksty patrystyczne*, w: *Krzywda i przebaczenie*, red. Tadeusz Huk i Anna Foltńska, Kraków 1997, 87-102, Wydawn. M.
- Św. Mikołaj z Myry - rzeczywistość czy legenda, „Społeczeństwo Otwarte” 12(1997) I-XVI.
- NEYT Martin Francois, *Montropia, równowaga i stała pamięć o Bogu*, tłum. F. Małaczyński, „Cenobium” 1997, z. 10, 59-72.
- NOWAK Polikarp Jan, Św. Marcin jako wzór dążenia do doskonałości, w: *Droga doskonalenia chrześcijańskiego w epoce patrystycznej. Zagadnienia wybrane*, Lublin 1997, 89-101.
- PAŁUCKI Jerzy, *Nawrócenia w IV wieku. Motywy oraz reperkusje społeczne*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 187-198.
- PINDADO Vicente Martin, *Tajemnica Chrystusa w starożytnej modlitwie wschodniej*, tłum. Lucjan Balter, „Communio” 17 (1997) nr 2, 42-49.
- STAROWIEYSKI Marek, *Od ascetów do zakonów*, „W drodze” (1996) nr 4, 31-39.
- , Cykl: *Apostołowie*, „Niedziela” 1997.
- ŠPIDLÍK Tomas – GARGANO Innocento, *Duchowość Ojców greckich i wschodnich*, tłum. Janina Dembska, red. naukowa Józef Naumowicz, Warszawa 1997, Wydawn. M.
- WĄSOWICZ Henryk, *Kult Apostołów do końca XII wieku w świetle heortologii*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, Lublin 1997, 259-306.
- WYPUSTEK Andrzej, *Sen, walka, męczeństwo. Uwagi na temat interpretacji agonu w wizjach Perpetuy (203 r.)*, „Antiquitas” 23(1997) 103-124.
- ŻUREK Antoni, *Późnopatrystyczne modele doskonałości chrześcijańskiej*, w: *Droga doskonalenia chrześcijańskiego w epoce patrystycznej. Zagadnienia wybrane*, Lublin 1997, 103-114.

8. Archeologia i historia sztuki

- BARUFFA Antonio, *Katakumby św. Kaliksta*, tłum. Stanisław Skopiak, Watykan 1996.

- DĄB-KALINOWSKA B., *Teologia ikony*, w: *Kościół wspólnoty herezje. Szkice z tradycji chrześcijańskiej*, red. Mariusz Dobkowski, Warszawa 1997, 32-46, Wyd. Naukowe Semper.
- DOBRZENIECKI Tadeusz, „*Hagia Maria-Theotokos*” w *sztuce wczesnochrześcijańskiej*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 140-165.
- GOŁGOWSKI Tadeusz, *Topografia Efezu chrześcijańskiego*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 110-119.
- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA Bożena, *Najstarsza ikonografia maryjna – Madonna z Dzieciątkiem w rzymskim malarstwie katakumbowym*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 134-139.
- JASTRZĘBOWSKA Elżbieta, *Mozaiki łuku triumfalnego w bazylice Santa Maria Maggiore w Rzymie*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 120-133.
- JASTRZĘBOWSKA Elżbieta, *Zur Innovationsfähigkeit in der spätantiken Kunst*, „*Archeologia*” 48(1997) 31-34.
- KIEŁBASA Antoni, *Ksiądz Adolf Hytrek (1853-1899) archeolog z kręgu G. De Rossiego*, *VoxP* 17(1997) z. 32-33, 399-417.
- ŁUKASZUK Tadeusz Dionizy, *Święty obraz – ikona w doktrynie Soboru Konstantynopolitańskiego IV*, „*Analecta Cracoviensia*” 28(1996) 265-281.
- KNAPIŃSKI Ryszard, *Kolegium Apostolskie w sztuce pierwszego tysiąclecia*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, Lublin 1997, 115-151.
- NIWIŃSKI Janusz, *Ikonografia i ikonologia Eucharystii*, „*Collectanea Theologica*” 67(1997) nr 3, 27-39.
- POPOWSKI Remigiusz, *Sztuka w Credo*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, Lublin 1997, 153-160.
- QUENOT Michel, *Ikona. Okno ku wieczności*, tłum. z franc. Henryk Paprocki, Białystok 1997, Orthdruk.
- ROMER John i Elizabeth, *Siedem cudów świata. Historia nowoczesnej wyobraźni*, tłum. W. Melech, Warszawa 1997, Państwowy Instytut Wydawniczy [Posąg Zeusa, Kolos Rodyjski, Latarnia morska na Faros, Mauzoleum w Halikarnasie, Wiszące ogrody, Świątynia Artemidy w Efezie, Piramidy i powstanie cudu].
- SAWA Robert, *Inskrypcja starożytna – wczesnochrześcijańska*, EK VII 268-273.

9. Biblia

- BARTNICKI Roman, *Autorstwo Ewangelii według św. Mateusza w świetle świadectw starożytnego Kościoła i współczesnych dyskusji*, „*Warszawskie Studia Teologiczne*” 10(1997) 37-50.

- BERTRAND Dominique, *Ojcowie Kościoła uczą nas czytać Biblię*, tłum. A.M. Komornicka, „Meander” 51(1996) nr 5-6, 277-285.
- EICHMANN J., „*Alles, was Sara dir sagt, das tu! (Gen. 21, 12). Die Stellung der Frau im Judentum, Pomoerium*” 2(1996) 71-82.
- EISENBERG Josy, *Kobieta w czasach Biblii*, tłum. J. Badowska, Gdańsk 1996.
- FEDOROWICZ Szymon, *Znak Kościoła czyli o obecności Chrystusa. Biblijne obrazy Kościoła u niektórych autorów wczesnochrześcijańskich według Jean Daniélou i ich zastosowanie w chrześcijańskim wtajemniczeniu dorosłych*, Kraków 1997, PAT.
- LIFSCHITZ Daniel, *Chcę błogosławić Pana... Psalm 34. Tradycja żydowska i chrześcijańska komentuje Psalmy*, tłum. J. Fenrychowa, Kraków 1997, Wydawn. M.
- PACIOREK Antoni, *Alegoria i teoria w egzegezie starożytnego Kościoła*, „Collectanea Theologica” 67(1997) nr 1, 57-78.
- , *Chrystocentryzm alegorii chrześcijańskiej w starożytnej hermenutyce biblijnej*, „Roczniki Teologiczne” 44(1997) z. 1, 29-42.
- POLANEK Edmund, *Ślady greckiej tradycji w XII rozdziale Apokalipsy*, „Nowy Filomata” 1(1997) 252-257.
- WITCZYK H., *Misterium miłości. Prorocka pieśń o miłości (Iz 61,10 -62, 9) w interpretacji Ojców Kościoła*, Kielce 1996, Wydawn. Jedność.
- WŁODARCZYK Stanisław, *Powrót do zasad teorii synkatabasis we współczesnej egzegezie katolickiej*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 50 (1997) nr 2, 113-118.

9.1. Apokryfy

- OBRYCKI Kazimierz, *Apokryficzna korespondencja między Seneką a Pawłem*, tłum. i oprac., „Warszawskie Studia Teologiczne” 10 (1997) 219-240.
- STAROWIEYSKI Marek, *Apokryfy jako utwory apologetyczne*, „Warszawskie Studia Teologiczne” 10 (1997) 357-365.
- , *Quelques remarques sur la méthode apocryphe*, „Studia Patristica” 30(1997) 102-113.
- STAROWIEYSKI Marek, *Scena „Quo vadis” (Acta Petri, Martyrium 6)*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 381-390.
- TRONINA Antoni, *Tajemnica złego. Szatan według apokryficznej „Pokuty Adama”*, „Roczniki Teologiczne” 44(1997) z. 1, 89-101.

9.2. Gnostycyzm

- , *Księga Tomasza (Nag Hammadi Codex II, 7, p. 138, 1-145, 23)*, wstęp, przekład, komentarz ks. Wincenty Myszor, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 30(1997) 221-231.

–, *List Piotra do Filipa* (Nag Hammadi Codex VIII 2), z języka koptyjskiego przełożył i wstępem opatrzył ks. Wincenty Myszor, *VoxP* 17(1997) z. 32-33,

CONZE Edward, *Buddyzm a gnoza*, tłum. J. Sieradzan, „Nomos. Kwartalnik Religioznawczy” 1997, nr 18/19, 7-22.

MYSZOR Wincenty, *Maryja w wypowiedziach chrześcijańskich gnostyków*, tłum. i oprac. (fragm. *Pistis Sophia* i *Testimonium veritatis*), „Warszawskie Studia Teologiczne” 10 (1997) 211-217.

–, *Gnostycka motywacja ascezy i walki ze złem*, w: *Droga doskonalenia chrześcijańskiego w epoce patrystycznej. Zagadnienia wybrane*, Lublin 1997, 21-30.

10. Patrystyka i średniowiecze (łacińskie i bizantyńskie)

BROWNING Robert, *Cesarstwo bizantyńskie*, tłum. Grzegorz Żurek, Warszawa 1997, PIW.

DE CLARI Robert, *Zdobycie Konstantynopola*, z jęz. starofranc. tłum., wstępem i komentarzem opatrzył Z. Pentek, Poznań 1997.

GILBERT Paul, P., *Wprowadzenie do teologii średniowiecznej* (Myśl Teologiczna 1), Kraków 1997, Wydaw. WAM.

GOLIŃSKI R., *Teologia bizantyńskiej idei „theosis” w Polsce*, „Łódzkie Studia Teologiczne 4(1995) 181-196.

KOBIELUS Stanisław, *Człowiek i ogród rajski w kulturze religijnej średniowiecza*, Warszawa 1997, IW Pax.

KOKOSZKO Maciej, *Jan Malalas, autor i jego dzieło*, „Studia Historyczne” (1997) z. 1, 3-16.

KRAWCZUK Aleksander, *Poczet cesarzy bizantyjskich*, Warszawa 1996, Wydawnictwo „Iskry”.

LE GOFF Jacques, *Świat średniowiecznej wyobraźni*, tłum. Maria Radożycka – Paoletti, Warszawa 1997.

MANGO Cyryl, *Historia Bizancjum*, tłum. Małgorzata Dąbrowska (w serii „Narody i Cywilizacje”), Gdańsk 1997, Wydawn. Marabut.

MANTZARIDIS Georgios, J., *Przebóstwienie człowieka. Nauka św. Grzegorza Palamasa w świetle tradycji prawosławnej*, Lublin 1997, Prawosławna Diecezja Lubelsko-Chełmska.

MANIKOWSKI Maciej, *Synteza myśli bizantyjskiej: Grzegorz Palamas (1296-1359)*, w: „Principia. Pisma koncepcyjne z filozofii i socjologii teoretycznej (Kraków: Instytut Filozofii UJ 16-17(1996-1997) 199-218.

Najstarsze pisma Kartuzów, wstęp i oprac. Rafał Witkowski – Witold Lesner, tłum. Rafał Witkowski – Edward Skibiński – Anna Świderkówna, Benedyktyni Tynieccy, Kraków – Tyniec 1997, Wydawn. Benedyktynów (Źródła Monastyczne 15, średniowiecze 1).

- NERANTZI-VARMAZI Vasiliki, *Cechy i państwo w cesarstwie bizantyńskim*, w: *Studia Classica et Byzantina Alexandro Krawczuk oblata*, Kraków 1996, 117-124.
- PRYSZMONT Jan, *Przemiana w człowieka duchowego. Specyficzne wartości bizantyńsko – słowiańskiej duchowości i myśli moralnej*, „Resovia Sacra. Studia Teologiczne – Filozoficzne Diecezji Rzeszowskiej” 3(1996) nr 3, 85-104.
- ŚWIĄTKIEWICZ Agnieszka, *Próba rekonstrukcji myśli Grzegorza Palamasa w artykule B. Krivocheina, pt. „Asketiczeskoje i bogoslawskoje uczenie sw. Grigorija Palamy”*, „Przegląd Filozoficzny” 6(1997) nr 3, 155-166.

11. Autorzy

Ambroży z Mediolanu

- , *Listy*, t. 1, tłum. i przypisy Polikarp Nowak, wstęp i oprac. Józef Naumowicz, Kraków 1997, Wydawnictwo M.
- BANDURA Adam, *Ascezyka św. Ambrożego. Zarys biograficzny*, w: *Asceza chrześcijańska. Materiały z sympozjum*, Kraków 1996, 48-61.
- KANIA Wojciech, *Doktor dziewictwa – św. Ambroży*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 133-137.
- LIBERA Piotr, „Pozostanę z wami aż do Paschy”. *Choroba, śmierć i pogrzeb św. Ambrożego w świetle „Vita Ambrosii Paulina z Mediolanu*, „Warszawskie Studia Teologiczne” 10(1997) 179-187.
- PAŁUCKI Jerzy, *Nabywanie cnót w ambrojańskim programie doskonalenia chrześcijańskiego*, w: *Droga doskonalenia chrześcijańskiego w epoce patrystycznej. Zagadnienia wybrane*, Lublin 1997, 77-88.
- TUREK Waldemar, „De sacramentis” św. Ambrożego w *Katechizmie Kościoła Katolickiego*, „Studia Płockie” 25(1997) 33-40.

Anonimowe pisma

- Anonimowa* (Pseudo-Bazylego) *homilia o dziewictwie*, tłum. i wstęp Józef Naumowicz, w: *Pierwsze pisma greckie o dziewictwie*, Kraków – Tyniec 1997 (Źródła Monastyczne 16. Starożytność 14), 257-287.

Ps-Antoni Egipski

- , *Pouczenia o moralnym życiu i uczciwym postępowaniu*, z języka greckiego przełożył, wstępem i komentarzem opatrzył ks. Józef Naumowicz, VoxP 17(1997) z. 32-33, 451-456.

Apoftegmaty

- Abba, powiedz mi słowo...* Wybór apoftegmatów, wybór i wstęp Lucien Regnault, wprowadzenie i tłum. Małgorzata Borkowska, Tyniec 1997, Wydawn. Benedyktynów.

REGNAULT Lucien, *Ewangelia przeżyta na pustyni. Słowa Ojców pustyni przełożone i opatrzone komentarzem*, tłum. Joanna Kokowska, Kraków 1997, Wydawn. M.

–, *Wsluchując się dziś w słowa Ojców pustyni*, tłum. Joanna Kokowska, Kraków 1997, Wydawn. M.

Arnobiusz

JAKIELASZEK Jarosław, Arnobius, *Adversus nationes* 2.59 i 4.9, w: *Droga doskonalenia chrześcijańskiego w epoce patrystycznej. Zagadnienia wybrane*, Lublin 1997, 173-181.

Atanazy

WIPSZYCKA Ewa, „Vita Antonii. Problemy źródłoznawcze, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności. Studia źródłoznawcze*, Warszawa 1997, 153-227.

Augustyn

–, *Kazanie 20: „Stwórz we mnie, o Boże, serce czyste” (Ps 50, 12)*, z języka łacińskiego przełożyła, wstępem i komentarzem opatrzyła Elżbieta Kolbus, VoxP 17(1997) z. 32-33, 467-474.

–, *Wyznania*, tłum., wstępem i kalendarium opatrzył Zygmunt Kubiak, Kraków 1997, „Znak”.

–, *Traktat „O muzyce”*, tłum. Witkowski, Lublin 1997, Redakcja Wydawnictw KUL.

– *Z Kazań 186, 195 i 215*, tłum. Wacław Eborowicz, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 223-225.

BOCZAR M., *Augustyńska wykładnia biblijnej opowieści o stworzeniu świata*, „Przegląd Humanistyczny” 41(1997) nr 4, 25-38.

BRAJERSKI Tadeusz, „*Kazania augustiańskie*” nie są zabytkiem małopolskim, „Roczniki Humanistyczne” 44(1996) z. 6, 25-36.

DRAŹEK Dariusz, *Wokół wezwania „alleluja w „Enarrationes in Psalmos” św. Augustyna. Przykład augustyńskiej katechezy o chwaleńiu Boga*, „Studia Pelplińskie” 26 (1997) 155-165.

ECKMANN Augustyn, *Święty Augustyn jako komentator Symbolu Apostolskiego*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, Lublin 1997, 161-177.

ECKMANN Augustyn, *Troska o dobro ojczyzny w teorii i praktyce św. Augustyna*, w: *W posłudze słowa Pańskiego. Księga Pamiątkowa ks. J. Kudasiewicza*, Kielce 1997, 412-421.

EDLING Jan, *Relatywno-temporalny wymiar Odkupienia w oparciu o „De civitate Dei” św. Augustyna*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 233-249.

EDLING Jan, *Świat manifestacją Bożej Dobroci i Miłości w ujęciu św. Augustyna*, „Presmisia Christiana” 7 (1997) 201-225.

- GAARDER Jostein, *Vita brevis: List Florii Emilii do Aureliusza Augustyna*, tłum. Iwona Zimnicka, Warszawa 1997 (zob. krytyczna recenzja książki: Marek Starowieyski, *Nie święty Augustyn Gaardera*, „Życie” z 27 listopada 1997, I-II).
- GUERRINI Mariarosa, *Zbyt późno Cię umiłowalem. Św. Augustyn człowiek Boga ... człowiek dla człowieka*, tłum. M.H. Szachowski, Częstochowa 1997, Edycja św. Pawła.
- KOŁODZIEJCZYK M., *Najszczęstsze wyznania świata. 1600 lat temu św. Augustyn opisał przełom w swoim życiu*, „Słowo” 5(1997) nr 47, s. 9.
- KOŁOSOWSKI Tadeusz, *Nauka św. Augustyna o państwie*, „Saeculum Christianum” 2 (1997) 33-41.
- KOŁOSOWSKI Tadeusz, *Problem kary śmierci w nauczaniu i działalności św. Augustyna*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 251-260.
- KRÓLIKOWSKI Janusz, *Eucharystia sakramentem pokory Chrystusa. Święty Augustyn o Eucharystii w Objasnieniu Psalmu 33*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 223-232.
- LOTH Andrew, *Początki mistyki chrześcijańskiej*, tłum. H. Bednarek, Kraków 1997, 163-192.
- PACIOREK Piotr, *Świętego Augustyna „Confessiones”: dialog i świadectwo*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 215-221.

Bazyli Wielki

- GRODECKI Tomasz, *Autor i data powstania «O rozróżnieniu między istotą a hipostazą» (tzw. Listu 38 św. Bazylego Wielkiego)*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 121-131.
- LECH Małgorzata, *Znaczenie antycznej literatury greckiej w edukacji młodych chrześcijan (na podstawie „Mowy do młodzieży” Bazylego Wielkiego)*, „Meander” 52 (1997) 141-153.
- MILEWSKI Ireneusz, *Obyczaje życia codziennego chrześcijan drugiej połowy IV wieku w świetle pism Bazylego Wielkiego*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 101-120.

Bazyli z Cylicji

- JANISZEWSKI Paweł, *Bazyli z Cylicji i jego „Historia Kościelna”*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności. Studia źródłoznawcze*, Warszawa 1997, 39-62.

Benedykt

- BORKOWSKA Małgorzata OSB, *Dziedzictwo Ojców Pustyni w Regule św. Benedykta*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 303-312.
- LECLERCQ Jean, *Nawrócenie św. Benedykta*, „Cenobium” 1997, nr 10, 14-27.

Cezary z Arles

- CZYŻEWSKI Bogdan, *Wymiary postęgi kapłańskiej w ujęciu św. Cezarego*

z *Arles i ich aktualność w dzisiejszej formacji seminaryjnej*, „Wiadomości Archidiecezji Gnieźnieńskiej” 12(1996) 805-818.

GRZYWACZEWSKI Józef, *Formacja permanentna duchowieństwa według św. Cezarego z Arles*, w: *Droga doskonalenia chrześcijańskiego w epoce patrystycznej. Zagadnienia wybrane*, Lublin 1997, 151-167.

WYGRALAK Paweł, *La obra salvífica de Cristo en las enseñanzas de San Cesáreo de Arlés (Extracto de la Tesis Doctoral), Excerpta e dissertationibus in sacra theologia XXIII*, Pamplona 1993, ss. 80.

Cyprian z Kartaginy

TUREK Waldemar, *L'uomo di fronte al dolore: „La providenza” di Seneca e „L'epidemia” di Cipriano*, in: *Cultura e promozione umana. Fondamenti e itinerari. Convegno internazionale di studi Oasi „Maria Santissima” di Troina*, (29 X-1 XI 1995), a cura di E. dal Covolo – I. Giannetto, Troina 1996, 71-82.

Cyryl Aleksandryjski

–, *List II do Nestoriusza*, tłum. Franciszek Drączkowski; *Anatematyzmy, W obronie tytułu „Bogarodzica (fragm.), Mowa soborowa ku czci Bogarodzicy*, tłum. Wojciech Kania, *Formuła zjednoczenia*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 231-239.

KANIA Wojciech, *Autentyczność homilii efeskiej „Ku czci Bogarodzicy”*, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 66-68.

PACIOREK Antoni, *Tajemnica Chrystusa w egzegezie św. Cyryla z Aleksandrii*, w: *Miłość jest z Boga. Wokół zagadnień biblijno-moralnych. Studium ofiarowane ks. prof. Janowi Łachowi*, red. M. Wojciechowski, Warszawa 1997, 287-302.

Diadoch z Fotyki

LOTH Andrew, *Początki mistyki chrześcijańskiej*, tłum. H. Bednarek, Kraków 1997, 156-162.

Diogneta List

WIDOK Norbert, *Akomodacja ewangelizacyjna w „Liście do Diogneta”*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego” 17(1997) 31-37.

WIDOK Norbert, *Miłość fundamentem życia moralnego w „Liście do Diogneta”*, w: *Ad libertatem in veritate. Księga Pamiątkowa ks. prof. Alojzego Marcola*, red. P. Morciniec, Opole 1996, 197-210.

Dionizy Areopagita

KORCZYŃSKI Maciej, *Teologia kosmiczna w pismach Pseudo-Dionizego Areopagity*, Radom 1997, Radomskie Wydawnictwo Diecezjalne „Ave”.

Dydym Aleksandryjski

CZYŻEWSKI Bogdan, *Dydym Aleksandryjski – Ojciec zapomniany*, „Studia Gnesnensia” 11(1997) 305-311.

Efrem Syryjczyk

–, *Poezje wybrane*, tłum. z syryjskiego W. Kania, wprowadzenie S. Sojka, Tarnów 1997.

–, *Mowa o kapłaństwie*, tłum. W. Kania, wyd. 2, Tarnów 1997, Wydawn. Biblos.

WOLAK Tadeusz, *Katechetyczny aspekt w literackiej twórczości św. Efrema. Studium patrystyczno-katechetyczne*, Tarnów 1997.

Euzebiusz z Cezarei

POLLOK Jan, *Narodziny koncepcji „Ziemi Świętej”. Palestyna w teologicznej refleksji Euzebiusza z Cezarei i Cyryla Jerozolimskiego*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności. Studia źródłoznawcze*, Warszawa 1997, 99-121.

Ewagriusz z Pontu

–, *De malignis cogitationibus* (fragment), tłum. Leon Nieścior, „Cenobium” 1997, z. 10, 32-50.

DYSINGER L., *Psalmodya w teologii Ewagriusza z Pontu*, tłum. Jan Konowalik, „Cenobium” 1997, z. 10, 51-58.

LOTH Andrew, *Początki mistyki chrześcijańskiej*, tłum. H. Bednarek, Kraków 1997, 127-142.

NIEŚCIOR Leon, *Ewagriusza z Pontu „De malignis cogitationibus”*, „Cenobium” 1997, z. 10, 28-31.

–, *Pojęcie apatheii w pismach Ewagriusza z Pontu*, „Studia Paradayskie” 6/7 (1997) 105-133.

–, *„Praktike” jako walka ze złymi myślami w nauce Ewagriusza z Pontu*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 177-186.

–, *Rozeznawanie myśli (diakrisis) i spór z nimi (antirresis) według Ewagriusza z Pontu*, w: *Droga doskonalenia chrześcijańskiego w epoce patrystycznej. Zagadnienia wybrane*, Lublin 1997, 31-56.

–, *Anachoreza w pismach Ewagriusza*, Kraków – Tyniec 1997, Wydawn. Benedyktynów.

Flawiusz Józef

–, *Przeciw Apionowi. Autobiografia*, tłum., wstęp i komentarz Jan Radożycki, wyd. 3 poprawione i uzupełnione, Warszawa 1996, Oficyna Wydawnicza RYTM.

HADAS - LEBEL Mireille, *Józef Flawiusz. Żyd rzymski*, tłum. Jan Radożycki, Warszawa 1997, Oficyna Wydawn. Volumen i Dom Wydawn. Bellona.

Grzegorz z Nyssy

KOWALSKI Aleksander, *Tempio di Dio in Cristo nella „Vita di Mosè” di Gregorio di Nissa*, „Ricerche Teologiche” 8(1997) 401-408.

LOTH Andrew, *Początki mistyki chrześcijańskiej*, tłum. H. Bednarek, Kraków 1997, 105-123.

WITKO Krzysztof, *Wprowadzenie do teologii mistycznej Grzegorza z Nyssy*, „Analecta Cracoviensia” 28(1996) 359-370.

Hieronim

BARDSKI Krzysztof, *Yitrôn nelle traduzioni dell'Ecclesiaste di Girolamo*, „Warszawskie Studia Teologiczne” 10(1997) 11-36.

DEGÓRSKI Bazyli, *L'Insegnamento monastico geronimiano*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 199-214.

DEGÓRSKI Bazyli, *Un nuovo indizio per la datazione della „Vita S. Pauli” di Girolamo*, „Studia Patristica” 33(1997) 302-310.

NEHRING Przemysław, *Retoryczne aspekty „Żywota świętego Hilariona”*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności. Studia źródłoznawcze*, Warszawa 1997, 79-97.

Hilary z Poitiers

STANULA Emil, *Dar Ducha Świętego w ujęciu św. Hilarego z Poitiers*, w: *Droga doskonalenia chrześcijańskiego w epoce patrystycznej. Zagadnienia wybrane*, Lublin 1997, 137-150.

SUŁOWSKI Jan, *Divinum Decretum czyli Prawo Boże. Refleksje nad „De Trinitate” św. Hilarego z Poitiers*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 89-99.

Hipolit Rzymski

–, *Greccy filozofowie przyrody u Hipolita Rzymskiego (Philosophumena I 1-16)*, z języka greckiego przełożył, wstępem i komentarzem opatrzył Stanisław Kalinkowski, VoxP 17(1997) z. 32-33, 425-438.

–, *Przeciw Noetosowi*, tłum. Stanisław Kalinkowski (Źródła Myśli Teologicznej 4), Kraków 1997, 87-101.

PIETRAS Henryk, *Pośmiertna kariera św. Hipolita*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 61-75.

Ignacy Antiocheński

WIDOK Norbert, *Ignacy Antiocheński o Eucharystii*, w: *Ineffabile Eucharistiae donum. Księga Pamiątkowa ks. bpa Alfonsa Nossola z okazji 65-lecia urodzin oraz 20-lecia święceń biskupich*, Opole 1997, 425-434.

Ireneusz z Lyonu

–, *Wykład nauki apostoelskiej*, wstęp, tłum. i oprac. Wincenty Myszor. Kra-

ków 1997, Wydaw. WAM (Źródła Myśli Teologicznej 7).

MYSZOR Wincenty, *Symbolika krzyża według św. Ireneusza*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 30(1997) 97-102.

PIETRAS Henryk, *Rola Ducha Świętego w rozwoju ku pełni człowieczeństwa według św. Ireneusza i Orygenesza*, w: *Droga doskonalenia chrześcijańskiego w epoce patrystycznej. Zagadnienia wybrane*, Lublin 1997, 115-135.

Izaak z Niniwy

HRYNIEWICZ Wacław, *Dramat nadziei zbawienia*, Warszawa 1996, 149-166.
–, *Modlitwa serca. Nad nowo odkrytymi modlitwami Izaaka Syryjczyka*, „Znak” 49 (1997) nr 9, 83-91.

Jan Chryzostom

BURCZAK Krzysztof, *Chrześcijański styl życia w 32 homilii ze zbioru 38 homilii „Chrysostomus Latinus”*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 145-153.

PANČZAK Bogdan, *Lex orandi Boskiej Liturgii św. Jana Chryzostoma jako źródło lex credendi o tajemnicy Eucharystii*, w: *Jezus Eucharystyczny*, red. M. Rusecki – M. Ciso, Lublin 1997, 81-86.

ŻELAZNY Jan W., *Etapy nawrócenia według Jana Chryzostoma. Studium fragmentów IX Homilii do Listu do Hebrajczyków*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 139-143.

Jan Diakrinomenos

JANISZEWSKI Paweł, *Jan Diakrinomenos i jego „Historia kościelna”*, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności. Studia źródłoznawcze*, Warszawa 1997, 63-78.

Jan Kasjan

–, *O wcieleniu Pana* (fragm.), tłum. Wacław Eborowicz, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 226.

Julian Pomeriusz

ŻUREK Antoni, *Monastyczna duchowość duszpasterza późnoantycznego*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 291-301.

Justyn

MISIARCZYK Leszek, *Elementi midrashici nel „Dialogo con Trifone” di Giustino Martire. L'esegesi messianica di alcune profezie veterotestamentarie* (pars dissertationis ad Doctoratum in Theologia et Scientiis Patristicis), Romae 1997, Pontif. Univ. Lateran. et Inst. Patrist. „Augustinianum”.

Juwenkus

WÓJTOWICZ Henryk, *Z epiki biblijnej Juwenkusa i Seduliusza*, w: *W posłudze słowa Pańskiego. Księga Pamiątkowa ks. J. Kudasiewicza*, Kielce 1997, 438-442.

Kandyd Arianin

–, *List do retora Mariusza Wiktoryna o boskim rodzeniu*, z języka łacińskiego przełożył i wstępem opatrzył ks. Tomasz Stępień, *VoxP* 17(1997) z. 32-33, 457-466.

Klemens Aleksandryjski

DRĄCZKOWSKI Franciszek, *Kościół jako państwo (polis) w nauce Klemensa Aleksandryjskiego*, *VoxP* 17(1997) z. 32-33, 35-43.

DRĄCZKOWSKI Franciszek, *Podstawowe błędy heterodoksyjnej egzegezy Pisma św. według Klemensa z Aleksandrii*, „*Studia Pelplińskie*” 24(1996) 129-137.

GRUBA W., *Inspiracje helleńskie w koncepcji dobroczynności Klemensa Aleksandryjskiego*, w: *Veritatem facientes. Księga Pamiątkowa ks. prof. F. Greniuka*, red. J. Nagórny – J. Wróbel, Lublin 1997, 199-218.

GRZYWACZEWSKI Józef, *O miłości. Program formacji chrześcijańskiej św. Klemensa Aleksandryjskiego*, Niepokalanów 1996, Wydaw. 00. Franciszkanów (Rzeczy Nowe i Stare).

WIDOK Norbert, *Inkulturation bei Klemens von Alexandrien*, „*Studia Patristica* 31(1997) 559-568.

Klemens Rzymski

PSEUDO-KLEMENS RZYMSKI, *Listy o dziewictwie*, wstęp Józef Naumowicz, tłum. Wojciech Kania, tłumaczenie przejrzał i komentarzem opatrzył Stanisław Longosz, w: *Pierwsze pisma greckie o dziewictwie*, Kraków – Tyniec 1997 (Źródła Monastyczne 16. Starożytność 14), 61-109.

Kolumban Młodszy

DERDZIUK Eugeniusz, *Mnisi iroszkoccy. Św. Kolumban Młodszy – ewangelizacja Europy*, Lublin 1997, Redakcja Wydawnictw KUL.

Laktancjusz

WOJTCZAK Jerzy, *Droga życia i droga śmierci w VI księdze „Divinae Institutiones” Lucii Caecilii Lactantii*, w: *Droga doskonalenia chrześcijańskiego w epoce patrystycznej. Zagadnienia wybrane*, Lublin 1997, 13-19.

–, *Ślady Symbolu wiary w „Divinae Institutiones” Laktancjusza*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła do Soboru Trydenckiego*, Lublin 1997, 179-184.

Leon Wielki

–, *List do Flawiana*, tłum. Kazimierz Tomczak, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 242-249.

Marceli z Ancyry

–, *Fragmenty zachowanych pism (I-35)*, z języka greckiego przełożył, wstępem i komentarzem opatrzył ks. Jan Słomka, VoxP 17(1997) z. 32-33, 439-450.

Marcin z Bragi

–, *Zasady życia uczciwego*, wstęp Michał Michalski, tłum. Jakub Lesiński i Michał Michalski, „Meander” 52 (1997) 389-399.

Metody z Olimpu

–, *Uczta*, tłum. S. Kalinkowski, w: *Pierwsze pisma greckie o dziewictwie*, Kraków – Tyniec 1997 (Źródła Monastyczne 16. Starożytność 14), 113-253.

Nestoriusz

–, *List do Cyryla Aleksandryjskiego*, tłum. Franciszek Drączkowski, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 227-230.

Nonnos z Panapolis

WÓJTOWICZ Henryk, *Epigram nonniański*, w: *Epigram grecki i łaciński w kulturze Europy*, Poznań 1997, 115-123.

Orozjusz

OBRYCKI Kazimierz, *Znaczenie liczb u Orozjusza*, „Roczniki Humanistyczne” 44(1996) 3, 243-248.

Orygenes

–, *Korespondencja*, komentarz i oprac. Henryk Pietras (Źródła Myśli Teologicznej 6), Kraków 1997, Wydawn. WAM.

CROUZEL Henryk, *Orygenes*, tłum. J. Margański, Bydgoszcz 1997, Wydawn. Homini.

LOTH Andrew, *Początki mistyki chrześcijańskiej*, tłum. H. Bednarek, Kraków 1997, 73-98.

PACZKOWSKI Mieczysław Celestyn, *Jerozolima według Orygenes*, „Quaestiones Selectae” 4(1997) z. 6, 25-50.

PIETRAS Henryk, *Rola Ducha Świętego w rozwoju ku pełni człowieczeństwa według św. Ireneusza i Orygenes*, w: *Droga doskonalenia chrześcijańskiego w epoce patrystycznej. Zagadnienia wybrane*, Lublin 1997, 115-135.

SŁOMKA Jan, *Rehabilitacja Orygenes*, „Tygodnik Powszechny” 33(1997) 17 VIII, s. 10.

STANIEK Edward, *Wielcy mówcy Chrystusowego Kościoła: Orygenes – mistrz homilii* (+ *Homilia 5 i 16 o Ewangelii św. Łukasza*), „Materiały Homiletyczne” 1997, nr 168, 25-41.

SZRAM Mariusz, *Chrystus – Mądrość Boża według Orygenes*, Lublin 1997, RW KUL.

–, *Chrystus jako uosobienie cnót według Orygenes*, w: *Droga doskonalenia chrześcijańskiego w epoce patrystycznej. Zagadnienia wybrane*, Lublin 1997, 57-75.

TUREK Waldemar, *Grzech przeciw Duchowi Świętemu. Mt 12, 31-32 w «De principiis» Orygenes*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 77-88.

Palladiusz

WIPSYZKA Ewa, „*Historia Lausiaca*” Palladiusza, w: *Chrześcijaństwo u schyłku starożytności. Studia źródłoznawcze*, Warszawa 1997, 229-279.

Paulin z Noli

SWOBODA Antoni, *Egzegeza alegoryczna Pisma Świętego w listach Paulina z Noli*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 261-268.

Piotr Chryzolog

WOJTCZAK Jerzy, *Kazania o poście jako przykład artyzmu językowego Piotra Chryzologa*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 269-276.

Pseudo-Dionizy Areopagita

–, *Pisma teologiczne. Imiona Boskie, Teologia mistyczna, Listy*, tłum. z jęz. greckiego Maria Dzielska, przedmowa Tomasz Stępień, Kraków 1997, Wydawnictwo Znak.

LOTH Andrew, *Początki mistyki chrześcijańskiej*, tłum. H. Bednarek, Kraków 1997, 193-215.

Pseudo-Makary

LOTH Andrew, *Początki mistyki chrześcijańskiej*, tłum. H. Bednarek, Kraków 1997, 143-155.

Roman Melodos

SOWA Wojciech, *Święty Romanos Melodos – „Hymnos Akathistos”*. Bizantyńska muzyka i poezja liturgiczna, VoxP 17(1997) z. 32-33, 323-342.

Seduliusz

WÓJTOWICZ Henryk, *Grzech pierworodny w twórczości Seduliusza*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 277-289.

WÓJTOWICZ Henryk, *Inwektywa sedulianańska*, w: *Studia nad kulturą antycz-*

ną, Opole 1997, 131-139.

WÓJTOWICZ Henryk, *Seduliusz i jego elegia*, „Summarium” 24-25(1995-1996) 119-123.

WÓJTOWICZ Henryk, *Z epiki biblijnej Juwenkusa i Seduliusza*, w: *W posłudze słowa Pańskiego. Księga Pamiątkowa ks. J. Kudasiewicza*, Kielce 1997, 438-442.

Synezyj z Cyreny

DZIELSKA Maria, *Ludzie i barbarzyńcy w „De regno” Synezyjusza z Cyreny*, w: *Studia Classica et Byzantina Alexandro Krawczuk oblata*, Kraków 1996, 145-162.

Teodoret z Cyru

–, *Komentarz do Listu św. Pawła Apostoła do Rzymian*, Kraków 1997, Wydawn. WAM (Źródła Myśli Teologicznej 9).

Tertulian

BABIŃSKI Marian, „*Apologetyk*” *Tertuliana* – motywy inwencyjne i kompozycja utworu, „Roczniki Humanistyczne” 45(1997) z. 3, 57-114.

TUREK Waldemar, *La speranza in Tertuliano*, Roma 1997, LAS

Zenon z Werony

–, *O cierpliwości. O chciwości. O czystości serca*, tłum. z łac. Mieczysław Grzesiowski, wstęp Sławomir Kawecki, Warszawa 1997, Wyd. Loretanek.

–, *Z Kazania o narodzeniu Pana*, tłum. Wojciech Kania, w: *Maryja w tajemnicy Chrystusa*, Niepokalanów 1997, 221-221.

12. Recenzje, omówienia

CERAN Waldemar (rec.), „*Vox Patrum*” XII-XIV (1993-1995) nr 24-29: *Kapłaństwo w starożytności chrześcijańskiej* – „Byzantinoslavica” 58(1997) 184-187.

DEMITROW Andrzej (rec.), *Pamfil z Cezarei, Obrona Sokratesa*; *Rufin z Akwilei, O sfalszowaniu pism Orygenesza*, tłum. S. Kalinkowski, ŻMT 3, Kraków 1996 – „Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego” 3(1997) 96-97.

GŁADYSZEWSKI Ludwik (rec.), *Marienlexikon*, ed. R. Baumer – L. Scheffczyk, Bd. I-6, St. Otilien 1988-1994, Eos Verlag – VoxP 17(1997) z. 32-33, 492-495.

GOLIS W. (rec.), *Elżbieta Roguszcza, Rudimenta latinitatis ecclesiasticae*, Kraków 1997, Wydawnictwo Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy – VoxP 17(1997) z. 32-33, 495-497.

KOŁOSOWSKI Tadeusz, *Historia społeczna pierwotnego chrześcijaństwa*, „Collectanea Theologica” 67(1997) nr 1, 117-118.

- KOSIEWICZ Jerzy, *Pojęcie filozofii od antyku do Odrodzenia* (rec. książki J. Domańskiego, *Metamorfozy pojęcia filozofii*) – „Przegląd Filozoficzny” 6(1997) nr 3, 247-255.
- KOSIŃSKI Rafał Bartłomiej (rec.), *Chrystus cierpiący. Pierwszy chrześcijański dramat grecki przypisywany św. Grzegorzowi z Nazjanzu*, tłum. J. Łanowski, wstęp i opracowanie M. Starowieyski, Kraków 1995 – „Nowy Filomata” 1(1997) 216-218.
- LONGOSZ Stanisław (rec.), *Historia Bizancjum*, red. W. Ceran, Acta Universitatis Lodzensis. Folia Historica 56, Łódź 1996, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego – VoxP 17(1997) z. 32-35, 507-514.
- LONGOSZ Stanisław (rec.), Waldemar Turek, *La speranza in Tertulliano*, Roma 1997, Libreria Ateneo Salesiano – VoxP 17(1997) z. 32-33, 484-490.
- MARCZEWSKI Marek (rec.), *Prezbiterat i episkopat w chrześcijaństwie starożytnym*: „Vox Patrum” 13-15(1993-1995, z. 24-29 – „Ethos” 10(1997) nr 2-3, 267-275.
- MYSZOR Wincenty (rec.), B. Czesz, *Związek Ducha Świętego z Kościołem w ujęciu św. Ireneusza i w interpretacji montanistycznej*, Poznań 1991 – „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 3(1997) 367-368.
- MYSZOR Wincenty (rec.), H. Jonas, *Religia gnozy*, tłum. M. Klimowicz, Kraków 1994 – „Znak” 47(1995) nr 484, 193-197.
- MYSZOR Wincenty (rec.), A. Khosroyev, *Die Bibliothek von Nag Hammadi. Einige Probleme des Christentums in Ägypten während der ersten Jahrhunderte*, Berlin 1995 – „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 30(1997) 363-367.
- MYSZOR Wincenty (rec.), B.A. Pearson, *Gnosticism, Judaism and Egyptian Christianity*, Minneapolis 1990 – „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 30(1997) 361-363.
- NOWAK A.J. (rec.), F. Drączkowski, *Poza miłością nie ma zbawienia* – „Roczniki Teologiczne” 44 (1997) nr 5, 131-132.
- STRASZEWICZ Marzenna (rec.), Leon Nieścior OMI, *Anachoreza pismach Ewagriusza z Pontu*, Tyniec-Kraków 1997, Wydawnictwo Benedyktynów – VoxP 17(1997) z. 32-33, 477-480.
- STRASZEWICZ Marzenna (rec.), Mariusz Szram, *Chrystus – Mądrość według Orygenesza*, Lublin 1997, Redakcja Wydawnictw KUL – VoxP 17(1997) z. 32-33, 480-484.
- TUREK Waldemar (rec.), Manlio Simonetti, *Letteratura cristiana antica. Antologia di testi*, I-III, Casale Monferrato 1996 – VoxP 17(1997) z. 32-33, 475-477.
- WIDOK Norbert (rec.), Atanazy Wielki, *Listy do Serapiona*, tłum. S. Kalinkowski, ŻMT 2, Kraków 1996 – „Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego” 3(1997) nr 1, 20.

- WOŹNIAK Jerzy (rec.), Gramatyki języka syryjskiego ostatniej doby – VoxP 17(1997) z. 32-33, 503-506.
- WÓJTOWICZ Henryk (rec.), Aureliusz Prudencjusz Klemens, *Poezje*, przekład – wstęp – komentarz M. Brożek, PSP 43, Warszawa 1987, Wydawnictwo ATK – VoxP 17(1997) z. 32-33, 491.
- WÓJTOWICZ Henryk (rec.), Elżbieta Roguszcza, *Rudimenta latinitatis ecclesiasticae*, Kraków 1997, Wydawnictwo Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy – VoxP 17(1997) z. 32-33, 497-499.
- WÓJTOWICZ Henryk (rec.), Jerzy Wojtczak, *Fides et litterae. Język łaciński dla uczniów szkół katolickich, studentów i alumnów*, Warszawa 1998, Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna „Adam” – VoxP 17(1997) z. 32-33, 500-503.
- WÓJTOWICZ Henryk (rec.), Józefa Danuta Środoń, *Latine legimus et dicimus. Podręcznik do języka łacińskiego*, cz. 1-3, Rzeszów 1995-1997, Wyższe Seminarium Duchowne w Rzeszowie – VoxP 17(1997) z. 32-33, 499-500.
- WRÓBEL Zbigniew (rec.), *Święty Ambroży jako duszpasterz w świetle exhortacji pastoralnych*, Lublin 1996 – „Ateneum Kapłańskie” 89(1997) t. 129, 134-136.
- Ponadto, por. omówienia książek w dziale „Patrologia”, w kolejnych numerach „Przeglądu Piśmiennictwa Teologicznego” 3(1997) 95-97.

13. Sprawozdania

- BARDSKI Krzysztof, *Od ziemi do ludów. Szerzenie się chrześcijaństwa w pierwszych wiekach* – „Collectanea Theologica” 67(1997) nr 1, 173-174.
- DEGÓRSKI Bazyli, *Monastycyzm zachodni od zarania do „Reguły Mistrza”* (XXVI Dni Augustiańskie, Rzym 8-10 V 1997) – VoxP 17(1997) z. 32-33, 577-580.
- DEGÓRSKI Bazyli, *Inauguracja roku akademickiego 1997/98 na „Augustinianum”* – VoxP 17(1997) z. 32-33, 580.
- GRZYWACZEWSKI Józef, *Sprawozdanie ze spotkania Sekcji Patrystycznej*, (Gniezno 1995), w: *Droga doskonalenia chrześcijańskiego w epoce patrystycznej. Zagadnienia wybrane*, Lublin 1997, 169-172.
- GRZYWACZEWSKI J. – LONGOSZ S., *Ojcowie Kościoła na falach radiowych*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 603-608.
- KOŁOSOWSKI Tadeusz, *Prace magisterskie z patrologii* – „Collectanea Theologica” 67(1997) nr 1, 117-118.
- , *Ojcowie Kościoła wobec nauki, filozofii i kultury. Spotkanie Sekcji Patrystycznej (Toruń 1996)* – CT 67(1997) nr 1, 121-124.
- KOŁOSOWSKI Tadeusz – SKIBIŃSKI Tomasz – STREKOWSKI Andrzej, *Gnostycyzm antyczny i współczesna neognoza. Sprawozdanie z Sympozjum* – „Collectanea Theologica” 67(1997) nr 1, 124-130 [= „Saeculum Christianum” 1 (1997) 215-220].

- LONGOSZ Stanisław, *20 Lat działalności Sekcji Patrystycznej*, – VoxP 17(1997) z. 32-33, 585-595.
- LONGOSZ Stanisław, *Działalność Komisji Badań nad Antykiem Chrześcijańskim 1997/98*, VoxP 17(1997) z. 32-33, 608-609.
- LONGOSZ Stanisław, *Symposium Ambrożyjskie w KUL (25-26 XI 1992, Lublin)* – VoxP 17(1997) z. 32-33, 595-602.
- PAŁUCKI Jerzy, *Międzynarodowy Kongres Studiów Ambrożyjskich w Mediolanie (Milano, 4-11 IV 1997)* – VoxP 17(1997) z. 32-33, 603-605.
- SZRAM Mariusz, *Judeochrześcijańskie elementy w literaturze patrystycznej (Warszawa ATK, 16 X 1997)* – VoxP 17(1997) z. 32-33, 575-577.
- TUREK Waldemar, *I Międzynarodowe sympozjum o Antiochii Pizydyjskiej (Antiochia Pizydyjska – Yalva 2-4 VII 1997)*, – VoxP 17(1997) z. 32-33, 583-585.
- TUREK Waldemar, *V Symposium o św. Pawle (Tars, 28-30 VI 1997)* – VoxP 17(1997) z. 32-33, 581-583.
- WIDOK Norbert, *Grzech pierworodny w nauce Ojców Kościoła (Sekcja Patrystyczna, Kraków 19-20 IX 1997)*, – VoxP 17(1997) z. 32-33, 567-572.
- WÓJTOWICZ Henryk, *XXX Doroczne spotkanie Sekcji Filologicznej (Przemysł, 9-10 IX 1997)* – VoxP 17(1997) z. 32-33, 572-574.

14. Wybrane publikacje z zakresu literatury klasycznej

a) źródła

- ARYSTOTELES, *Metafizyka*, tekst, polskie oprac. Mieczysław A. Krąpiec – Andrzej Maryniarczyk na podstawie tłum. Tadeusza Żeleźnika, wprowadz. M. Krąpiec, Lublin, TN KUL 1996.
- EPIKTET, *Encheiridion*, tłum. Leon Joachimowicz, wstęp i oprac. Janina Gajda-Krynicka, Kraków 1997, Wydawn. Literackie (seria Humanitas).
- FILOSTRATOS Flawiusz, *Żywot Apoloniusza z Tiany*, tłum. Ireneusz Kania, wstęp Maria Dzielska, Kraków 1997, Oficyna Literacka.
- PLATON, *Państwo – Prawa*, tłum. Władysław Witwicki, Kęty 1997, Wydawn. Antyk.
- PLUTARCH Z CHERONEI, *Żywoty sławnych mężów (Z Żywotów równoległych)*, tłum. i komentarz Mieczysław Brożek, Wrocław 1996, ZN im. Ossolińskich.
- , *Dialog o miłości*, tłum. Zofia Abramowiczówna, wstęp i oprac. Kazimierz Korus, Kraków 1997, Wydawn. Literackie.
- SENEKA Lucjusz Anneusz, *Dialogi*, tłum. Leon Joachimowicz, wyd. 4, Warszawa 1998, PAX.
- STACJUSZ, *Sylwy*, tłum. i kom. Mieczysław BROŻEK, Wrocław 1996, ZN im. Ossolińskich.

b) **Opracowania**

- ALFÖLDY Géza, *Historia społeczna starożytnego Rzymu*, tłum. Anna Gierlińska, Poznań 1998, Wydawnictwo Poznańskie.
- BŁASZCZYK Ilona – OSSOWSKA Aldona – RĄCZEWSKA Violetta, *Historia wychowania rodzinnego i kształcenia w starożytności. Przewodnik bibliograficzny*, Bydgoszcz 1997, Wydawnictwo Uczelniane WSP.
- Człowiek Rzymu*, pod red. Andrea Giardina, tłum. Paweł Bravo, Warszawa 1997, Oficyna Wydawn. Volumen i Dom Wydawn. Bellona.
- GRANT Michel, *Dwunastu Cezarów*, tłum. Barbara Gadowska, Warszawa 1997, Cyklady.
- GRIMAL Pierre, *Słownik mitologii greckiej i rzymskiej*, przekład zbiorowy, wyd. 3, Wrocław 1997, Ossolineum.
- KUBIAK Zygmunt, *Mitologia Greków i Rzymian*, Warszawa 1997, Świat Książki.
- MIKOŁAJCZAK Aleksander Wojciech, *Łacina w kulturze polskiej*, Wrocław 1998, Wydawn. Dolnośląskie.
- PANEK Kazimierz, *Szkice o religii greckiej*, Kraków 1998, Wydawn. NOMOS.
- PAWLACZYK Anna, *Tradycja religijna w ujęciu Platona*, „Meander” 52(1997) nr 4, 103-111.
- SAPOTA Tomasz, *Apologia Apulejusza z Madaury – dokument biograficzny czy zabawa literacka*, „Meander” 52(1997) nr 3, 243-257.
- STABRYŁA Stanisław, *Hellada i Roma: Recepcja antyku w literaturze polskiej w latach 1976-1990*, Kraków 1996, Księgarnia Akademicka.
- STYKA Jerzy, *Estetyka stosowności (decorum) w literaturze rzymskiej*, Kraków 1997.
- WIPSZYCKA Ewa, *Antyczna Boska komedia*, „Mówią Wieki” 1996, nr 11-12, 66-68 (o Plutarchu).

zebrali

ks. Józef Naumowicz

ks. Stanisław Longosz